Lietas arhīva Nr. CA-0297-17
ECLI:LV:LAAT:2017:1205.C12236016.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2017.gada 5.decembrī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš
tiesneses I.Tabore un L.Mežale
ar tiesas sēdes sekretāri D.Mikažāni

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2017.gada 10.aprīļa spriedumu /pers. A/ mantojuma prasībā pret Valsts ieņēmumu dienestu, sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Dzīvokļu serviss", Latvijas Republikas Finanšu ministriju, trešajām personām- sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Naujenes pakalpojumu serviss", Naujenes pagasta pārvaldi, /pers. B/, /pers. C/.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ 2016.gada 5.aprīlī iesniedza tiesā mantojuma prasību, vēlāk to precizējot, pret Valsts ieņēmumu dienestu (turpmāk tekstā- VID), SIA "Dzīvokļu serviss", Latvijas Republikas Finanšu ministriju, trešajām personām- SIA "Naujenes pakalpojumu serviss", Naujenes pagasta pārvaldi, /pers. B/, /pers. C/.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

Prasītājs pēc sava tēva māsas /pers. D/ nāves 2013.gada 10.septembrī pieņēma savā valdījumā un lietošanā visu viņai piederošo mantu, jo dzīvoja viņas mājā, apmaksāja visus nodokļus un komunālos maksājumus par dzīvokli Locikos. Tādējādi prasītājs izpildīja Civillikuma 691.panta prasības un savlaicīgi pieņēma mantojumu, bet savlaicīgi nevērsās pie notāra.

/pers. D/, līdz laulībai /uzvārds/, bija sastādījusi testamentu prasītājam par labu, bet tas izrādījās atcelts.

Oficiāli pie notāra prasītājs vērsās 2016.gada 19.janvārī, kur ļoti neskaidri paziņots, ka viņš ir nokavējis termiņu, bet vēlāk rakstiski paskaidrots, ka mantojums ir pārgājis valstij.

Naujenes pagasta pārvalde ar pakalpojumu servisa palīdzību vērsās pie zvērinātas notāres Regīnas Bogdānes ar kreditora pretenziju, bet notāre, nepārbaudot mantinieku esamību, atzina mirušās mantu par bezsaimnieka mantu un, sastādot aktu, 2015.gada 30.septembrī izbeidza mantojuma lietu.

Ceļot kreditora pretenzijas, SIA "Naujenes pakalpojumu serviss" un Naujenes pagasta pārvaldei bija jānorāda, ka ir mantinieks un nodokļu maksātājs, jo atsūtot atgādinājumu par nodokļu nomaksu, uz brīdinājuma bija uzraksts: "nodokļu maksātājam un mantiniekiem". Zinot, ka nodokļu maksātāja mirusi, bet nodokļus maksā prasītājs, Naujenes pagasta pārvaldes rīcība ir bezatbildīga. Bija obligāti jāiesniedz izraksts no saimniecības grāmatas ar mantojuma atstājējas ģimenes sastāvu, ko pagasts neizdarīja, lai gan zināja, ka mājā "/Nosaukums/" bija deklarēta /pers. D/ un prasītājs, jo viņam tika sūtīti nodokļu apmaksas rēķini.

Visu šo minēto apstākļu dēļ prasītājam atņemts mantojums, pārdots izsolē dzīvoklis /adrese/, Naujenes pagasta pārvaldes vainas dēļ. Prasītājam dzīvoklis ir nepieciešams dzīvošanai rudens un ziemas apstākļos.

Prasītājs ir deklarējis savu dzīves vietu vecāku mājā "/Nosaukums/", kur deklarējuši savu dzīves vietu un faktiski dzīvoja viņa tēvs /pers. E/ un tēva māsa /pers. D/.

Prasītāja mantojuma atzīšanu par bezsaimnieka mantu, dzīvokļa Nr.47, /adrese/ un īrnieka ievietošana minētajā dzīvoklī, kā arī trīs zemes gabalu 7,5 ha platībā nodošana valstij uzskatāma par nelikumīgu.

Naujenes pagasta pārvaldes un Naujenes pakalpojumu servisa nelikumīgā rīcība izpaudās šādā bezdarbībā:

1) pēc /pers. D/ nāves vajadzēja veikt ierakstu saimniecības grāmatās, ka viņš ir saimniecības pārņēmējs, lietotājs un valdītājs.

2) pagasta pārvaldei bija jāiesniedz informācija institūcijām par nodokļu aprēķināšanu un izsūtīšanu prasītājam maksājumu veikšanai. Pagasts tādā veidā "/Nosaukums/" īpašumu padarīja par bezmantinieka mantu. Nelikumīgi tika pārdots dzīvoklis Nr.47, /adrese/, kurā tagad dzīvo īrnieks, kurš tur ievietots, uzlaužot ieejas durvis, nepārbaudot, ka tur ir dzīvokļa iekārta, kāpēc komunālo pakalpojumu un elektrības rēķini nāk uz citas personas vārda un, ka komunālie pakalpojumi tiek apmaksāti.

Strīdus objekts- zeme un mežs nodots valstij laikā, kad lieta vēl nebija izskatīta.

Tikai Naujenes pagasta pārvalde bija tiesīga atzīt mantu par bezmantinieka mantu, bet, ja to atļāvās ar tās piekrišanu darīt Naujenes pakalpojumu serviss, tad bija jāiesniedz atbilstoša informācija no pagasta pārvaldes par ģimenes sastāvu, kas nav darīts. 50-60 *euro* piedziņas dēļ nav pieļaujams vērst piedziņu uz dzīvokli, tāpēc tāda rīcība ir nelikumīga.

Naujenes pagasta bezdarbība un Naujenes pakalpojumu servisa pilnvaru pārsniegšana kopumā noveda pie nelikumīgas mantojuma mantas atņemšanas.

Prasītājs, pamatojoties uz Civillikuma 5.pantu, lūdza vērtēt situāciju nevis no formālām pazīmēm -terminiem, bet no taisnīguma un cilvēku mantisko interešu aizstāvības pozīcijām.

Saskaņā ar Civillikuma 5., 390., 391., 398.. 403., 667., 668., 670., 691.pantu, prasītājs lūdza atzīt viņu par vienīgo likumisko mantinieku pēc /pers. D/ nāves un izdot viņam visu atstāto mantojumu, sastāvošu no: dzīvokļa īpašuma Nr.47, kopīpašuma 312/35093 domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas un 312/35093 domājamās daļas no zemes, kadastra numurs /numurs A/, kas atrodas /adrese/, kadastra numurs /numurs B/, kas atrodas SIA "Dzīvokļu serviss" nepamatotā valdījumā; kā arī nekustamo īpašumu ar kadastra Nr./numurs C/, kas sastāv no trīs zemes gabaliem ar kopējo platību 7,5 ha, īpašuma adrese /adrese 2/, kuri atrodas atbildētājas- Naujenes pagasta pārvaldes valdījumā.

Naujenes pagasta pārvalde rakstveida paskaidrojumos prasību pilnīgi neatzina.

Paskaidroja, ka pamatojoties uz 2015.gada 15.jūnijā oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" publicēto sludinājumu, realizējot savas kreditora

tiesības, 2015.gada 14.jūlijā nosūtīja pieteikumu par mirušās /pers. D/ nekustamā īpašuma nodokļa parādu 156,70 EUR zvērinātai notārei Regīnai Bogdānei.

2015.gada 23.jūlijā pārvalde saņēma atbildi, ka pārvaldes pieteikums par nekustamā īpašuma nodokļa parādu mantojuma lietā ir reģistrēts, un mantinieki nebija pieteikušies.

Notāre ar 2015.gada 30.septembra aktu izbeidza lietvedību mantojuma lietā un nekustamie īpašumi /adrese 2/ un dzīvoklis /adrese/ atzīti par bezmantinieka mantu un saskaņā ar Civillikuma 416.pantu piekrīt valstij.

2015.gada 8.oktobrī saņemts Latgales apgabaltiesas iecirkņa Nr.22 zvērinātas tiesu izpildītājas Janīnas Kairānes paziņojums par to, ka viņas lietvedībā atrodas 2015.gada 30.septembra akts Nr.5336 par mirušās /pers. D/ mantojuma lietas izbeigšanu.

2015.gada 12.oktobrī pārvalde sagatavoja atbildi, ka saskaņā ar Civillikuma 705.pantu un Notariāta likuma 318. panta 7.punktu realizēja savas kreditora tiesības un nav tiesiska pamata pārskaitīt uz tiesu izpildītājas kontu drošības naudu.

Pārvalde nerealizēja tiesības paturēt /pers. D/ īpašumu par kadastrālo vērtību. Līdz ar to tiesu izpildītāja rīkoja šī īpašuma izsoli.

Ar Daugavpils tiesas Zemesgrāmatu nodaļas 2016.gada 23.februāra lēmumu lietā Nr.C46002216 apstiprināts izsoles akts par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē, un īpašuma tiesības nostiprinātas uz SIA "Dzīvokļu serviss" vārda.

SIA "Dzīvokļu serviss" ir nekustamā īpašuma- dzīvokļa īpašniece no 2016.gada 18.marta, kad arī tiesu izpildītāja pārvaldes norēķinu kontā ieskaitīja nekustamā īpašuma nodokļa parādu.

Nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojums par kārtējo gadu tiek izsūtīts un administrēts saskaņā ar nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas datu bāzi, kas ir sasaistē ar Iedzīvotāju reģistru datu bāzi, izsūtot maksāšanas paziņojumus uz dzīvo vai mirušo personu deklarēto dzīvesvietu. Šajā gadījumā- nosūtīts uz mirušās personas /pers. D/ deklarēto dzīvesvietu ar atzīmi- „nodokļu maksātājam vai mantiniekiem", kas ir automātiski iestrādāta programmā, ja persona ir mirusi.

Likumā „Par pašvaldībām" nav noteikta pašvaldības funkcija vai pienākums pārbaudīt mantinieku esamību un veikt ierakstus saimniecības grāmatās par ģimenes sastāvu mājas „/Nosaukums/". Šādu pašvaldības pienākumu neparedz ne likums „Par nekustamā īpašuma nodokli", ne kāds cits ārējais normatīvais akts. Saimniecības grāmatas pārvaldei sen nav pieejamas un tās ir nodotas Daugavpils zonālajam valsts arhīvam glabāšanā.

Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 2.panta otrā daļa noteic, ka dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi nerada civiltiesiskas saistības. Līdz ar to nav nozīmes prasītāja norādei uz to, ka viņš esot saimniecības „/Nosaukums/" pārņēmējs, lietotājs un valdītājs. Lai nostiprinātu īpašuma tiesības zemesgrāmatā uz saimniecību „/Nosaukums/", prasītājam jāiziet normatīvajos aktos noteiktā procedūra, un šī procesa ietvaros šis jautājums nav skatāms.

Faktu, ka nekustamais īpašums „/Nosaukums 2/", pamatojoties uz Daugavpils tiesas zemesgrāmatu nodaļas 2017.gada 13.janvāra lēmumu, 2016.gada 24.novembra bezmantinieka mantas nodošanas-pieņemšanas aktu ar pielikumu, ir nodots Latvijas valsts Finanšu ministrijas īpašumā, Naujenes pagasta pārvalde uzzināja tikai 2017.gada janvāra beigās, kad veica nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinu, pārbaudot nekustamā īpašuma īpašnieku.

VID rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka saskaņā ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 8.panta 3.punktu VID uzskaita valstij piekritīgo mantu, nodrošina kontroli par tās novērtēšanu, realizāciju, nodošanu bez maksas, iznīcināšanu un ieņēmumu iemaksu valsts budžetā. Savukārt kārtību, kādā veicama valstij piekritīgās mantas uzskaite, novērtēšana, realizācija, nodošana bez maksas, iznīcināšana un realizācijas ieņēmumu ieskaitīšana valsts budžetā, nosaka Ministru kabineta 2013.gada 26.novembra noteikumi Nr.1354 „Kārtība, kādā veicama valstij piekritīgās mantas uzskaite, novērtēšana, realizācija, nodošana bez maksas, iznīcināšana un realizācijas ieņēmumu ieskaitīšana valsts budžetā". Saskaņā ar šo noteikumu 2.punktu, manta ir valstij piekritīga tostarp pēc tam, kad kļuvis izpildāms zvērināta notāra akts par attiecīgās mantas atzīšanu par bezmantinieka (gadījumos, kad aktā par mantojuma lietas izbeigšanu nav norādītas kreditoru pretenzijas).

Saskaņā ar Notariāta likuma 306.panta piekto daļu, ja notariālajā aktā par mantojuma lietas izbeigšanu ir norādītas kreditora pretenzijas, zvērināts notārs pēc akta par mantojuma lietas izbeigšanu taisīšanas nosūta notariālo aktu grāmatas izrakstu tam zvērinātam tiesu izpildītājam, kura amata vietas noteiktajās robežās (iecirknī) ir mantojumā ietilpstošās mantas atrašanās vieta.

VID kompetencē neietilpst tādas bezmantinieka mantas uzskaite, uz kuru reģistrēta kreditora pretenzija. VID nav ņēmis valsts uzskaitē 1/2 domājamo daļu no mājīpašuma Stropicas ciematā, Naujenes pagastā, zemi kopā ar mežu 7 ha platībā un dzīvokli /adrese/.

VID nepamatoti norādīta par atbildētāju lietā.

Finanšu ministrija rakstveida paskaidrojumā prasību neatzina, uzskatot, ka tā nav pamatota un ir noraidāma.

Civillikuma 416.pants noteic, ja pēc mantojuma atstājēja nāves viņam mantinieki nav palikuši vai šie mantinieki likumiskā termiņā pēc publikācijas par mantojuma atklāšanos nav ieradušies vai nav pierādījuši savas mantojuma tiesības, tad manta piekrīt valstij.

Saskaņā ar 2008.gada 4.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 102.punktu, mantojuma tiesībās apstiprina mantiniekus, kuri noteiktajā termiņā un kārtībā izteikuši gribu pieņemt mantojumu un pierādījuši savas mantojuma tiesības.

Šajā mantojuma lietā nebija iesniegti pierādījumi par mantiniekiem, kas mantojumu būtu pieņēmuši un pierādījuši savas mantojuma tiesības, tādēļ saskaņā ar Notariāta likuma 306.pantu zvērināta notāre 2015.gada 30.septembrī izbeidza 2013.gada 10.septembrī mirušās /pers. D/ mantojuma lietu, taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka prasītājs būtu pieņēmis /pers. D/ atstāto mantojumu, par to arī liecina parāda esamība Naujenes pagasta pārvaldei un SIA "Naujenes pakalpojumu serviss".

Prasītājs ir nokavējis termiņu, kādā bija jāizsaka griba pieņemt mantojumu.

Minēto notariālo aktu zvērināta notāre Regīna Bogdāne nosūtīja zvērinātai tiesu izpildītājai Janīnai Kairānei, kura, ievērojot 2013.gada 2.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu" 7., 12. un 14.punkta 1.apakšpunktu un pamatojoties uz Ministru kabineta 2013.gada 26.novembra noteikumu Nr.1354 „Kārtība, kādā veicama valstij piekritīgās mantas uzskaite, novērtēšana, realizācija, nodošana bez maksas, iznīcināšana un realizācijas ieņēmumu ieskaitīšana valsts budžetā" 32.3.punktu, ar 2016.gada 24.novembra pieņemšanas un nodošanas aktu nodeva zemesgabalu Finanšu ministrijas valdījumā un valsts AS "Valsts nekustamie īpašumi" pārvaldīšanā. 2017.gada 13.janvārī zemesgabals tika reģistrēts zemesgrāmatā uz valsts vārda Finanšu ministrijas personā.

SIA „Naujenes pakalpojumu serviss" rakstveida paskaidrojumos prasību neatzina.

Uzskata, ka nepamatoti ir norādīta par atbildētāju saskaņā ar Civillikuma 668.pantu.

/pers. D/ mantojums atklājās 2013.gada 10.septembrī. Prasītājam tiesības mantot uz likuma pamata iestājās 2013.gada 10.septembrī, un no šī brīža skaitāms gada termiņš mantojuma pieņemšanai.

Neatbilst patiesībai apgalvojums, ka prasītājs ir pieņēmis valdījumā un lietošanā visu /pers. D/ piederošo mantu un apmaksājis visus nodokļus par nekustamo īpašumu /adrese 2/ un komunālos maksājumus par dzīvokli Nr.47, /adrese/, jo parāds par dzīvokļa apsaimniekošanu, kā arī par saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem uz 2015.gadu sastādīja 497,80 *euro*.

Pamatojoties uz Notariāta likuma 293., 294.pantu, SIA „Naujenes pakalpojumu serviss" 2015.gada 11.jūnijā vērsās pie zvērinātas notāres ar lūgumu izsludināt /pers. D/ mantojuma atklāšanos. Mantojuma atklāšanās izsludināta 2015.gada 15.jūnijā oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Publikācijā par mantojuma atklāšanos noteiktajā termiņā mantinieki nav pieteikušies. Pamatojoties uz Civillikuma 416.pantu, mantojamā manta tika atzīta par bezmantinieka mantu, kura piekrīt valstij. Turpmāk dzīvoklis /adrese/ tika realizēts Ministru kabineta 2013.gada 2.jūlija noteikumu Nr.364 "Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu" noteiktajā kārtībā.

Īpašuma tiesības uz strīdus dzīvokli ar Daugavpils tiesas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2016.gada 23.februāra lēmumu nostiprinātas uz SIA "Dzīvokļu serviss" vārda, bet ar 2017.gada 8.februāri par dzīvokļa īpašnieku ir apstiprināts /pers. C/.

SIA "Dzīvokļu serviss" rakstveida paskaidrojumos norādīja, ka pamatojoties uz zvērinātas notāres Regīnas Bogdānes 2015.gada 30.septembra aktu, izbeigta mirušās /pers. D/ mantojuma lieta. Iesniegumu par mantinieku uzaicināšanu zvērinātai notārei iesniedza "Naujenes pakalpojumu serviss". Tā kā izsludinātajā termiņā mantinieki nepieteicās, dzīvokļa īpašums Nr.47, /adrese/ tika atzīts par bezmantinieku mantu.

Zvērināta tiesu izpildītāja Janīna Kairāne, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumiem Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu", rīkoja nekustamā īpašuma izsoli 2015.gada 23.decembrī.

Atbilstoši šo noteikumu 27.5.punkta nosacījumiem visām personām, kurām uz nekustamo īpašumu ir tiesības, kas nepieļauj tā pārdošanu izsolē, jāpieteic savas prasības tiesā līdz izsoles dienai.

Par šīm tiesībām norādīts arī 2015.gada 19.novembra oficiālā izdevuma „Latvijas Vēstnesis" paziņojumā par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē.

Ar Daugavpils tiesas Zemesgrāmatu nodaļas 2016.gada 23.februāra lēmumu lietā Nr.C46002216 apstiprināts izsoles akts, un nekustamais īpašums nostiprināts uz SIA „Dzīvokļu serviss" vārda. Uz šī lēmuma pamata ieguvējas īpašuma tiesības reģistrētas zemesgrāmatā.

Prasītājs savas tiesības uz nekustamo īpašumu sludinājumā par izsoli noteiktajā termiņā un kārtībā nepieteica, bet pieteica jau pēc izsoles. SIA „Dzīvokļu serviss" iegūtās īpašuma tiesības nevar būt skartas, un prasījums par prasītāja atzīšanu par vienīgo likumisko mantinieku pēc /pers. D/ nāves un nekustamā īpašuma /adrese/ izdošanu ir noraidāms.

Ar Daugavpils tiesas 2017.gada 10.aprīļa spriedumu prasība pilnībā noraidīta.

Spriedums pamatots ar šādiem apstākļiem un argumentiem.

/pers. D/ ir mirusi /miršanas datums/.

Prasītājs /pers. A/ ir /pers. D/ brāļa /pers. E/ dēls.

Prasītājs no 2001.gada 29.augusta ir deklarējis savu dzīvesvietu /adrese 3/.

Mantojuma atstājējai piederēja nekustamie īpašumi Naujenes pagastā, Daugavpils novadā: dzīvokļa īpašums Nr.47, /adrese/, un zeme ar kopējo platību 7,5 ha, "/Nosaukums 2/".

Pamatojoties uz kreditores SIA "Naujenes pakalpojumu serviss" iesniegumu, zvērināta notāre 2015.gada 11.jūnijā uzsākusi mantojuma lietu, kas atbilst Notariāta likuma 250., 294.panta prasībām.

Mantojuma atklāšanās izsludināta laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 2015.gada 15.jūnija laidienā Nr.115. Pieteikšanās termiņš bija noteikts trīs mēneši.

Zvērināta notāre 2015.gada 30.septembrī izbeidza 2013.gada 10.septembrī /pers. D/ mantojuma lietu, taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, norādot, ka publikācijā noteiktajā termiņā mantinieki nav pieteikušies, mantojamā manta atzīstama par bezmantinieka mantu un saskaņā ar Civillikuma 416.pantu piekrīt valstij. No Naujenes pagasta pašvaldības ir saņemts kreditora prasījums par summu 156,70 *euro*.

Notāre pamatoti izbeigusi mantojuma lietu, jo nebija iesniegti pierādījumi par mantiniekiem, kuri mantojumu būtu pieņēmuši un pierādījuši savas mantojuma tiesības. Neviens mantinieks noteiktajā termiņā nepieteicās.

Tā kā Naujenes pagasta pārvalde nepretendēja uz šo bezmantinieka mantu, tad saskaņā ar 2013.gada 2.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.364 "Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu" tālāk rīkojās zvērināta tiesu izpildītāja.

Naujenes pagasta pārvalde nevēlējās paturēt /pers. D/ īpašumu par kadastrālo vērtību, tādēļ tiesu izpildītāja pamatoti 2015.gada 23.decembrī rīkoja dzīvokļa 47, /adrese/ kā bezmantinieka mantas izsoli. Izsole rīkota un notika Ministru kabineta noteikumu Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu" noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši šo noteikumu 27.5.punkta nosacījumiem, visām personām, kurām uz nekustamo īpašumu ir tiesības, kas nepieļauj tā pārdošanu izsolē, bija jāpieteic savas prasības tiesā līdz izsoles dienai. Par šīm tiesībām norādīts arī 2015.gada 19.novembra oficiālā izdevuma „Latvijas Vēstnesis" paziņojumā par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē.

Prasītājs prasības un pretenzijas sakarā ar izsoli nebija izteicis.

Par minētā dzīvokļa īpašnieci, pamatojoties uz 2016.gada 23.februāra Daugavpils tiesas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneses lēmumu lietā Nr.C46002216, ar 2016.gada 18.martu kļuva SIA "Dzīvokļu serviss".

Pamatojoties uz 2017.gada 27.janvāra pirkuma līgumu, par šī dzīvokļa īpašnieku ar 2017.gada 8.februāri ir reģistrēts /pers. C/.

Par nekustamā īpašuma „/Nosaukums 2/" īpašnieci zemesgrāmatā, pamatojoties uz 2016.gada 24.novembra bezmantinieka mantas nodošanas un pieņemšanas aktu ar pielikumu, 2017.gada 13.janvārī ir reģistrēta Latvijas valsts Finanšu ministrija.

Saskaņā ar Notariāta likuma 306.pantu jautājumu par mantojuma atzīšanu par bezmantinieka mantu izlemj zvērināts notārs.

No Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma izriet, ka neviens nevar aizbildināties ar oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" publicēto tiesību aktu vai oficiālo paziņojumu nezināšanu.

Līdz ar to prasītājs bija informēts par mantojuma lietas izsludināšanu oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis". Tā kā uzaicinājumā norādītajā termiņā prasītājs nepieteicās kā mantinieks, tad uzskatāms, ka viņš sevi par tādu neatzina.

Pie tam, saskaņā ar Civillikuma 781.pantu, kas reiz atraidījis viņam piekritušu mantojumu, tas vairs nevar to pieņemt vēlāk.

Civillikuma 688.pantā noteikts, ka ar aicinājumu mantot nodibinās vienīgi iespēja kļūt par mantinieku. Mantojuma iegūšanai vēl vajadzīgs, lai aicinātais izteiktu savu gribu pieņemt viņam piekritušu mantojumu.

Pamatojoties uz 2008.gada 4.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 102.punktu, Civillikuma 688., 693., 698.pantu, ir secināms, ka prasītājs ir nokavējis termiņu, kādā viņam bija jāizsaka griba pieņemt mantojumu.

Civillikuma 416.pants noteic, ja pēc mantojuma atstājēja nāves viņam mantinieki nav palikuši vai šie mantinieki likumiskā termiņā pēc publikācijas par mantojuma atklāšanos nav ieradušies vai nav pierādījuši savas mantojuma tiesības, tad manta piekrīt valstij.

Apstākļos, kad atbildētājs sludinājumā noteiktajā termiņā nepieteicās kā mantinieks un nepierādīja, ka ir pieņēmis mantojumu, tad iesniegtajiem rēķiniem par dzīvokļa maksājumiem un tikai dažiem šo rēķinu apmaksu apliecinošiem dokumentiem nav nozīmes.

Jāņem arī vērā, ka nekustamā īpašuma nodokļa pēdējie maksājumi ir veikti 2013.gada 8.aprīlī, kad /pers. D/ bija dzīva, bet pēc viņas nāves maksājumi nav veikti.

Šādos apstākļos mantojuma prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Par šo spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza prasītājs, norādot, ka pārsūdz spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

Prasītājs, pamatojoties uz faktisko situāciju un savu uzvedību, apstrīd tiesas secinājumus, ka nokavējis termiņu, stājoties mantojuma tiesībās, un ka

šis apstāklis vērtējams kā atraidījums mantot, un mantojumu vairs nevar pieņemt vēlāk.

Civillikuma 691.pants noteic, ka gribu pieņemt mantojumu var izsacīt vai nu noteikti, mutiski vai rakstiski vai arī klusējot, ar tādu darbību, kuru attiecīgos apstākļos var iztulkot vienīgi tā, ka zināma persona atzīst sevi par mantinieku.

Prasītājs izpildīja šīs likuma normas prasības, jo stājās mantojumā, faktiski lietoja, apstrādāja zemi, dzīvoja mantojuma atstājējas dzīvoklī Locikos un maksāja nodokļus un par komunālajiem pakalpojumiem, iegādājās un izvietoja dzīvoklī jaunas mēbeles.

Nodokļi maksāti Naujenes pagastā, kurš izsūtīja rēķinus uz mantojuma atstājējas un prasītāja dzīves vietu /adrese 3/. Tātad pašvaldība zināja, ka ir mantinieki.

Pašvaldība nodokļu parāda piedziņu nodeva Sadzīves pakalpojumu servisam, kurš, piedzenot parādu 50 *euro* apmērā, vērsa piedziņu uz visu mantu: zemi, mežu, dzīvokli, padarot to par bezsaimnieka mantu.

Komunālie pakalpojumi par dzīvokli maksāti pēc mantojuma atstājējas nāves, ko labi zināja Sadzīves pakalpojumu serviss.

Pašvaldība un Sadzīves pakalpojumu serviss ļaunprātīgi izmantoja situāciju un atstāto mantojumu apzināti pārvērta par bezsaimnieka mantu. Šī prettiesiskā darbība nav vērtēta.

Lietas izskatīšanas procesā Naujenes pašvaldība zemi un mežu, kuri atradās tās valdījumā un bija strīda objekts, nepamatoti nodeva valstij Finanšu ministrijas personā. Pašvaldības pienākums ir pārstāvēt savu iedzīvotāju intereses nevis nodarīt būtiskus zaudējumus.

Prasītājs saskaņā ar Civillikuma 691.pantu pieņēma mantojumu, stājoties faktiskā valdījumā, un šī apstākļa dēļ nedrīkstēja atzīt īpašumus par bezsaimnieka mantu.

Tiesa nav vērtējusi šo mantojuma pieņemšanas faktu un ņēmusi vērā tikai nokavēto termiņu.

Nevērtējot mantojuma pieņemšanas faktu, tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 1., 5., 8., 15., 189. un 190.pantu.

Apelācijas sūdzībā prasītājs lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un izskatīt lietu pēc būtības.

VID uzskata, ka nepamatoti norādīta par atbildētāju lietā un atkārto iepriekš savos rakstveida paskaidrojumos izklāstītos apsvērumus. SIA "Naujenes pakalpojumu serviss", Naujenes pagasta pārvalde un Finanšu ministrija atkārto iepriekš savos rakstveida paskaidrojumos izklāstītos apsvērumus un uzskata, ka prasītāja apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma. Finanšu ministrija papildus norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pareizs un tiesisks, prasītājs ir nokavējis termiņu, kādā viņam bija jāizsaka sava griba pieņemt mantojumu.

Tiesas sēdē prasītājs uzturēja apelācijas sūdzību pēc tajā norādītajiem argumentiem, uzskata, ka pieņēmis tantes atstāto mantojumu, maksājis par dzīvokli, apsaimniekojis zemes īpašumu, un lūdza apmierināt apelācijas sūdzību un prasību.

/pers. B/ paskaidroja, ka piekrīt brāļa iesniegtajai prasībai, viņš uz atstāto mantojumu nepretendē.

Naujenes pagasta pārvaldes pilnvarotā pārstāve apelācijas sūdzību un prasību neatzina un lūdza tās noraidīt. Paskaidroja, ka tēva māsas tāpat kā sava tēva, kas miris vēl pirms tam, atstāto mantojumu prasītājs nav pieņēmis likumā paredzētajā kārtībā un termiņā, nav arī kārtojis nodokļu parādus. Pagasta pārvalde atsaucās uz "Latvijas Vēstnesis" publicēto sludinājumu un pieteica kreditoru prasību par 156,70 *euro*. Likums neparedz pašvaldības pienākumu pārbaudīt mantinieku esamību. Prasītājs visu šo laiku pēc mantojuma atstājējas nāves nebija ieradies pašvaldībā, neinteresējies par to, cik liels ir nekustamā īpašuma nodokļa parāds un vai to apmaksās. Parāda summa pašvaldībai tika piedzīta pēc dzīvokļa izsoles, vairāk parādu nav.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību Naujenes pakalpojumu serviss, sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Dzīvokļu serviss" un /pers. C/ piekrita lietas izskatīšanai bez viņu klātbūtnes.

Finanšu ministrija, Valsts ieņēmumu dienests prasību, apelācijas sūdzību neatzīst, lūdz izskatīt lietu bez viņu pārstāvju klātbūtnes.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku sniegtos paskaidrojumus, novērtējot rakstveida pierādījumus lietā un apelācijas sūdzības argumentus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas kā nepamatotas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta nosacījumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs, pilnībā pietiekams, tādēļ pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, bet apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti nevar būt par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai.

Prasībā lūgts atzīt prasītāju par vienīgo likumisko mantinieku un izdot viņam visu mirušās /pers. D/ atstāto mantojumu bez fakta konstatācijas par mantojuma pieņemšanu.

Tādējādi lietā ir izšķirams jautājums, vai prasītājs /pers. D/ atstāto mantojumu, tajā skaitā arī saistības samaksāt parādus, ir pieņēmis.

Atbilstoši Civillikuma 389. pantam aicinājums mantot iestājas mantojumam atklājoties. Aicinājuma pamati ir mantojuma atstājēja tiesīgi izteikta griba vai likums.

Lietā nav strīda par to, ka /pers. D/ mantojums atklājies viņas nāves brīdī 2013.gada 10.septembrī. Prasītājs ir /pers. D/ brāļa /pers. E/ dēls, tātad likumiskais mantinieks. Mantojuma atstājējai piederēja nekustamie īpašumi Naujenes pagastā, Daugavpils novadā: dzīvokļa īpašums Nr.47, /adrese/, un zeme ar kopējo platību 7,5 ha, "/Nosaukums 2/".

Savukārt prasītājs dzīvo un deklarējis savu dzīvesvietu /adrese 3/, kur deklarējuši savu dzīves vietu bija arī viņa tēvs /pers. E/ un tēva māsa /pers. D/.

Civillikuma 688.pants paredz, ka ar aicinājumu mantot nodibinās vienīgi iespēja kļūt par mantinieku. Mantojuma iegūšanai vēl vajadzīgs, lai aicinātais izteiktu savu gribu pieņemt viņam piekritušo mantojumu.

„Mantojuma pieņemšana ir tiesiski saistoša mantot aicinātā gribas izteiksme iestāties mirušā mantisko attiecību kopībā". (*sk. Zigmants Gencs. Civillikuma komentāri. Otrā daļa. Mantojuma tiesības (655.-840. pants). – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 103.lpp.*).

Atbilstoši Civillikuma 691.pantam gribu pieņemt mantojumu var izsacīt arī klusējot, un tieši šāds gribas izteikuma veids atbilst Civillikuma 697.panta regulējumam, saskaņā ar kuru pēc kreditora pieprasījuma mantot aicinātam jāizsaka attieksme pret mantojumu notāra noliktajā uzaicinājuma termiņā.

Kā redzams no lietas materiāliem (lietas otrā sējuma 43.-49.lapa), prasītājs pēc mantojuma atstājējas nāves veicis atsevišķus neregulārus maksājumus sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Naujenes pakalpojumu serviss" kā apsaimniekotājai par dzīvokli Nr.47 /adrese/. Minētā sabiedrība vērsusies pie zvērinātas notāres ar iesniegumu par mantojuma atklāšanos, lūdzot izsludināt mirušās mantojuma atklāšanos, mantinieku uzaicināšanu ar sludinājumu.

Prasītājs uz zvērinātas notāres 2015.gada 15.jūnijā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" publicēto uzaicinājumu nav atsaucies un līdz aicinājumā noteiktajam termiņam 2015.gada 15.septembrim savu gribu pieņemt mantojumu nav izteicis.

Konkrētajos apstākļos nav pamata atzīt, ka prasītājs atstāto mantojumu būtu pieņēmis.

Gribu pieņemt mantojumu (Civillikuma 691.pants) var izsacīt vai nu noteikti, mutiski vai rakstiski, vai arī klusējot, ar tādu darbību, kuru attiecīgos apstākļos var iztulkot vienīgi tā, ka zināma persona atzīst sevi par mantinieku. Gribas izteikumam par mantojuma pieņemšanu jāatbilst visiem spēkā esoša gribas izteikuma nosacījumiem (..). Pretējā gadījumā gribas izteikums uzskatāms par nenotikušu (Civillikuma 699.pants). Turklāt saskaņā ar Civillikuma 693.panta trešo daļu, mantiniekam sava griba pieņemt mantojumu jāizsaka gada laikā, skaitot šo termiņu no mantojuma atklāšanās dienas, ja mantojums atrodas viņa faktiskā valdījumā (Civillikuma 692.panta otrā daļa), bet pretējā gadījumā – no ziņu saņemšanas laika par to, ka mantojums atklājies.

Atbilstoši Civillikuma 694.pantam, palaižot garām šo termiņu, mantot aicinātais mantojumu atraida.

Savukārt atbilstoši Civillikuma 781.pantam, kas reiz atraidījis viņam piekritušo mantojumu, tas vairs nevar to pieņemt vēlāk.

„Mantojuma pieņemšana un atraidīšana ir neatgriezeniska. Tas dod drošību un noteiktību mantojuma tiesiskajām attiecībām." (*sk. Zigmants Gencs. Civillikuma komentāri. Otrā daļa. Mantojuma tiesības (655.-840. pants). – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 300.lpp.*).

No iepriekš minētā regulējuma izriet, ka, beidzoties gada termiņam, mantot aicinātie mantojumu ir vai nu pieņēmuši vai atraidījuši, un līdz ar to jautājums par mantojuma tiesībām uz atstāto mantojumu ir noregulēts neatgriezeniski.

Pēc mantojuma atstājējas nāves publicētais uzaicinājums stāvokli attiecībā uz mantojuma pieņemšanu nevar izmainīt.

Civillikuma 416.pants paredz, ja pēc mantojuma atstājēja nāves mantinieki nav palikuši vai šie mantinieki likumiskā termiņā pēc publikācijas par mantojuma atklāšanos nav ieradušies vai nav pierādījuši savas mantojuma tiesības, tad manta piekrīt valstij.

Saskaņā ar lietas materiālos esošo 2015.gada 30.septembra aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, zvērināta notāre (lietas pirmā sējuma 120.lapa) atbilstoši likuma prasībām izbeigusi /pers. D/ mantojuma lietu, taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu. Mantojamā manta atzīta par bezmantinieka mantu, kas saskaņā ar Civillikuma 416.pantu piekrīt valstij.

Prasītājs savas tiesības uz mantojamo nekustamo īpašumu noteiktajā termiņā un kārtībā nepieteica arī pēc zvērinātas tiesu izpildītājas ievietotā sludinājuma par mantojumā atstātā dzīvokļa īpašuma izsoli.

Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apstākļus, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota. Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā pamatoti atzina, ka /pers. A/ prasība atzīt viņu par vienīgo likumisko mantinieku un izdot visu mirušās /pers. D/ atstāto mantojumu ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmo daļu apelācijas instancē aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanu 15,68 *euro*, kas nav samaksāti iepriekš (lietas otrā sējuma 104.lapa).

Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa noteic, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Tā kā nav ziņu, ka prasītāja mantiskais stāvoklis, kurš ar Daugavpils tiesas tiesneses lēmumiem bija daļēji atbrīvots no valsts nodevas samaksas, būtu mainījies, secināms, ka viņš ir spējīgs samaksāt ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 15,68 *euro* apmērā. Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, no prasītāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 15,68 *euro.*

Civilprocesa likuma 204.[1] pants noteic, ka tiesa, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu vai par tiesāšanās izdevumu piedziņu, nosaka termiņu, kas nevar būt garāks par desmit dienām, sprieduma labprātīgai izpildei.

Līdz ar to prasītājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš par naudas summu un tiesāšanās izdevumu piedziņu - 10 dienas, sākot no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Civillietu tiesas kolēģija, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. - 434., 204.[1] pantu,

nosprieda

/pers. A/ mantojuma prasību pilnīgi noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 15,68 *euro* (piecpadsmit *euro* un 68 *cents*), kas jāieskaita Tiesu administrācijai, NMR 90001672316, reģistrācijas Nr.LV90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, konta Nr.LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: kods 21499 un norādot personas datus.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 *euro* (trīs simti *euro*) Augstākās tiesas depozīta kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot juridiskās personas datus.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 19.decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš

Tiesnese L.Mežale

Tiesnese I.Tabore